

4.10.2004

Säkerhetsteknikcentralens marknadsövervakningsstrategi

INNEHÅLL

Säkerhetsteknikcentralens (TUKES) strategiska linjedragningar för marknadsövervakning.....	1
1 INLEDNING.....	2
2 NULÄGE.....	3
2.1 Verksamhetsmiljö.....	3
2.2 Egen verksamhet.....	4
3 VISION.....	5
3.1 TUKES värderingar och etiska riktlinjer.....	5
3.2 TUKES vision och marknadsövervakning.....	5
3.3 Marknadsövervakningens målsättningar.....	7
4 PRINCIPER FÖR MARKNADSÖVERVAKNING.....	8
4.1 TUKES strategiska linjedragningar för marknadsövervakning.....	9
5 INTRESSENTGRUPPER.....	10
6 FÖRFARINGSSÄTT.....	11
7 INRIKTNING AV MARKNADSÖVERVAKNING PÅ BASIS AV RISKBEDÖMNING.....	12
8 VAL AV REAKTIONSTRUMENT.....	12

Säkerhetsteknikcentralens (TUKES) strategiska linjedragningar för marknadsövervakning

- 1. TUKES marknadsövervakning är oavhängig, öppen och synlig.*
- 2. TUKES marknadsövervakning baserar sig på analys av målgrupperna.
Resurser och åtgärder avpassas efter de risker som produkterna orsakar.*
- 3. TUKES marknadsövervakning är samarbete med näringsliv,
medborgare och myndigheter.*
- 4. TUKES främjar produktkravens tidsenlighet och funktionalitet.*
- 5. TUKES främjar europeiskt samarbete inom marknadsövervakningen.*

Se närmare sida 9.

1 INLEDNING

TUKES verksamhetsidé

Säkerhetsteknikcentralens uppgift är att övervaka och främja den tekniska säkerheten och tillförlitligheten på sitt verksamhetsområde. Ändamålet med verksamheten är att skydda människor, egendom och miljön mot skador samt säkerställa produkternas överensstämmelse med kraven.

TUKES övervakar att produkter inom dess verksamhetsområden som släpps ut på marknaden är i överensstämmelse med de gällande säkerhetskraven. Med överensstämmelse avses såväl teknisk som ekonomisk säkerhet, tillförlitlighet och miljöanpassning. Överensstämmelsen främjas genom övervakning, kommunikation samt forsknings- och utvecklingsarbete.

Kraven för produkterna kan basera sig på EU:s gemenskapslagstiftning, internationella avtal eller nationella författningar. Lagar och förordningar reglerar de åtgärder som TUKES kan vidta i övervakningen och bestämmer under vilka omständigheter det är möjligt eller nödvändigt att ingripa i produkternas fria rörlighet på EU:s inre marknad. När det gäller produkter som inte omfattas av harmoniserade krav, skall man tillämpa principen för ömsesidigt erkännande.

Med marknadsövervakning avses av myndighet utförd övervakning av på marknaden utsläppta produkters säkerhet och överensstämmelse med kraven. Övervakningen gäller främst finländska tillverkare och importörer, men delvis även andra näringsutövare i leveranskedjan, t.ex. återförsäljare och besiktningsorgan. Övervakningen täcker både produkter och anslutande dokument.

Syftet med marknadsövervakningen är att hindra skador och ekonomiska förluster som orsakas av produkter samt motverka illojal konkurrens. För detta ändamål strävar man efter att få produkterna att uppfylla kraven. Vid behov indrar man från marknaden produkter som inte gör det samt förhindrar att sådana kommer ut på marknaden. Produktsäkerheten ökas också genom att aktivt påverka medborgarnas och företagens vetskap, attityder och handlingssätt. Genom att ingripa i osaklig konkurrens strävar man efter att säkerställa tillverkarnas och importörernas likvärdiga ställning på marknaden.

Övervakningsmetoderna är baserade på lagstiftning, principerna för god administration, nationell och internationell erfarenhet, olika produktgruppers egenskaper och problem, riskanalyser samt på de resurser man har att tillgå.

Tabellen nedan visar de begrepp som används i strategin:

Övervakning						
Produktövervakning				Bruks- och omständighetsgranskning		
Förhandskontroll		Marknadsövervakning				
Egenkontroll		Myndighetsövervakning	Myndighetsövervakning	Egenkontroll		Myndighetsövervakning
Tillverkare	Tillverkare och expertorgan			Användare / ägare	Användare/ägare och expertorgan	

TUKES befattar sig endast undantagsvis med produktens förhandskontroll (fyrverkeripjäser). Produkter kan vanligen fritt släppas ut på den gemensamma marknaden, om tillverkaren genom egenkontroll har säkerställt att produkten uppfyller de ställda kraven. För detta behövs ofta en tredje part, dvs. ett expertorgan. I flere EU-direktiv krävs ett utlåtande av ett anmält organ om att produkten är i överensstämmelse med kraven för att den skall kunna CE-märkas.

I denna strategi omfattar begreppet *marknadsövervakning* även informationstjänster samt forsknings- och utvecklingsarbete.

2 NULÄGE

2.1 Verksamhetsmiljö

Globalisering

Statsgränsernas betydelse minskar, företagen blir större, den elektroniska handeln ökar. Att övervaka den elektroniska handeln är svårt; produkter som är ämnade för någon annan marknad kan komma över gränsen till Finland. De i EU vedertagna procedurerna utvidgas utanför EU och man planerar även en större inre marknad.

EU:s utvidgning

Utvidgningen av EU medförde nya stater, nya myndigheter och forskningsinstitut till den inre marknaden. Den innebar också nya tillverkare och nya produkter på den finländska marknaden. Nya produktområden förenhetligas, exporten underlättas och konkurrensen blir hårdare.

Marknadsövervakningen är för närvarande inte enhetlig inom Europa: det finns stora skillnader i myndighetsprocedurer och behandling av produktgrupper i medlemsstaterna. EU:s kommission strävar efter att främja samarbetet mellan marknadsövervakningsmyndigheterna, men utvecklingen är svår bl.a. på grund av varierande resurser, säkerhetsattityder och kulturer i länderna.

Bestämmelser

EU:s produktkrav utgår från principen för ett högt skydd av konsumenter och miljö. Sätten att framföra ställda krav och att påvisa hur säkerhetskraven uppfylls är dock invecklade. Direktiv, nationell lagstiftning, standarder och olika godkännandeprocedurer utgör en brokig och svårkontrollerbar helhet. Små näringsutövare har svårt att behärska den helheten, därför behövs en diger informationsverksamhet. Inom oharmoniserat område kan principen för ömsesidigt godkännande vålla problem och eventuellt försämra tillförlitligheten och säkerheten på vissa produkter.

Intressentgrupper

Produktövervakningen sker i samverkan med intressentgrupperna. Näringsutövare som övervakas litar på TUKES expertis och oavhängighet, men det händer ibland att konsumenternas och näringsutövarnas förväntningar överstiger TUKES befogenheter. Verksamhetskulturen i Finland är i stort sett god, man vinnlägger sig om hög produktsäkerhet och -tillförlitlighet och konsumenterna är säkerhetsinriktade.

2.2 Egen verksamhet

Kompetens och resurser

TUKES personal är sakkunnig. Man kan tolka bestämmelsekraven och de tekniska möjligheterna i den europeiska verksamhetskulturen. Iakttagandet av TUKES personalstrategi och utvecklingsplanerna säkerställer en stadig grund för de som svarar för marknadsövervakningen, och detta uppföljs fortfarande.

Vissa specialområden är lätt sårbara, eftersom expertisen är där koncentrerad på endast ett fåtal personer utan vikarierande sakkunniga.

TUKES förfaringssätt

Genom att kombinera övervakning, information samt forsknings- och utvecklingsarbete har man uppnått ett välfungerande system. Utbytet av kunskap och erfarenheter såväl mellan olika produktsektorer som mellan produkt-, bruks- och omständighetsgranskningen är dock inte tillräckligt.

Användning av datasystem

Datasystemen stöder inte i tillräcklig grad inriktning av marknadsövervakningen och bedömning av effektiviteten. Det är svårt att med hjälp av nuvarande statistiker och register rikta in marknadsövervakningen eller påvisa övervakningens behov, effektivitet eller resultat.

Myndighetssamarbete

TUKES deltar aktivt i samarbetet mellan marknadsövervakningsmyndigheter i Finland och i övriga EES-länder. Det finländska samarbetet är väl organiserat, och de nordiska partnererna känns väl till.

3 VISION

3.1 TUKES värderingar och etiska riktlinjer

Vår verksamhet styrs av följande **värderingar**:

- *jämlikhet*
- *insyn*
- *serviceinriktning*
- *vilja att ständigt förbättras och förnyas*

och **etiska riktlinjer**:

- *yrkesmässighet*
- *likställdhet*
- *oavhängighet och opartiskhet*
- *omutlighet*
- *säkerhet.*

Genom ett arbete som är i linje med uppsatta värderingar och etiska riktlinjer säkerställer TUKES att marknadsövervakningen är på hög nivå och sker enligt lag.

3.2 TUKES vision och marknadsövervakning

TUKES syften är definierade i visionen. Syftena preciseras av målsättningarna för övervakningen. Våra målsättningar är:

1. Ett tryggt och tekniskt pålitligt samhälle

- Alla parter i samhället skall även i framtiden kunna lita på teknikerna på marknaden och deras säkerhet.
Tilliten grundar sig på kunskap, erfarenhet och ständig utveckling.
- Syftet med övervakningen är att främja en internationellt sett hög säkerhetsnivå och jämlika konkurrensförhållanden samt att säkerställa att författningarna inom verksamhetsområdet iakttas.
 - Genom marknadsövervaknings medel bidrar vi till att medborgare och företag kan lita på att produkterna på marknaden är trygga, tillförlitliga och i överensstämmelse med kraven. En fungerande marknadsövervakning stöder marknadsföring av överensstämmande produkter och deras konkurrensförutsättningar, och produkter stridande mot kraven förvränger inte konkurrensen.

2. Ett tryggt och tekniskt pålitligt samhälle skapas genom direkt samverkan mellan medborgare och företag. Vi påverkar medborgares och företags kunskap, färdighet och verksamhet för att åstadkomma trygga produkter och förfaringssätt.

- Vår övervakning stöds av säkerhets- och pålitlighetsfrämjande informationsverksamhet. Vi ger råd och anvisningar åt såväl professionella näringsutövare som konsumenter. Vi samtalar öppet med övervakningsklienter, näringsliv och medborgare.
- Vi understryker betydelsen av trygga och pålitliga förfarandesätt och varje människas ansvar för sin egen och andras säkerhet.
 - Genom aktiv kommunikation och samverkan med olika intressentgrupper bidrar vi till att endast föreskriftsenliga produkter släpps ut på marknaden och att de används på rätt sätt.

3. Att bygga upp ett tryggt och tekniskt pålitligt samhälle och påverka medborgares och företags vetskap, attityder och handlingssätt kräver samarbete med andra parter. Tidsenliga lagar och samarbetsnätverk gynnar hög trygghet och teknisk pålitlighet. Vi främjar och är verksamma i initiativrikt samarbete vilket är en viktig del av ett effektivt styrsystem.

- Vi tar initiativ och är aktiva vägvisare som en del av styrsystemet. Vi identifierar och för fram förslag till förbättringar inom vår bransch.
 - Vi analyserar våra erfarenheter i marknadsövervakningen och om vi hittar brister i författningar eller standarder tar vi initiativ för att de skall avhjälpas.
- Vi verkar som brobyggare, lyhörd och aktiv samarbetspartner i inhemska och europeiska nätverk för säkerhets- och pålitlighetsfrågor.
 - Inom marknadsövervakning är TUKES känd som en effektiv och samarbetskunnig myndighet, som är en aktiv partner såväl på nationell och europeisk nivå. Vi följer de bästa förfaringssätten i Europa och främjar dem. Vi gynnar ett effektivt informationsutbyte.

4. Vi är en samarbetskunnig och kompetent samarbetspartner inom vår bransch, vägvisare och initiativtagare i säkerhetsfrågor. Som myndighet och som del av styrsystemet är vi på exemplarisk nivå.

- Vår tjänstförmåga och verksamhetseffektivitet möter klienternas behov och förväntningar.
 - Medborgare och näringsliv kan lita på att TUKES sköter sin uppgift som marknadsövervakare väl.

3.3 *Marknadsövervakningens målsättningar*

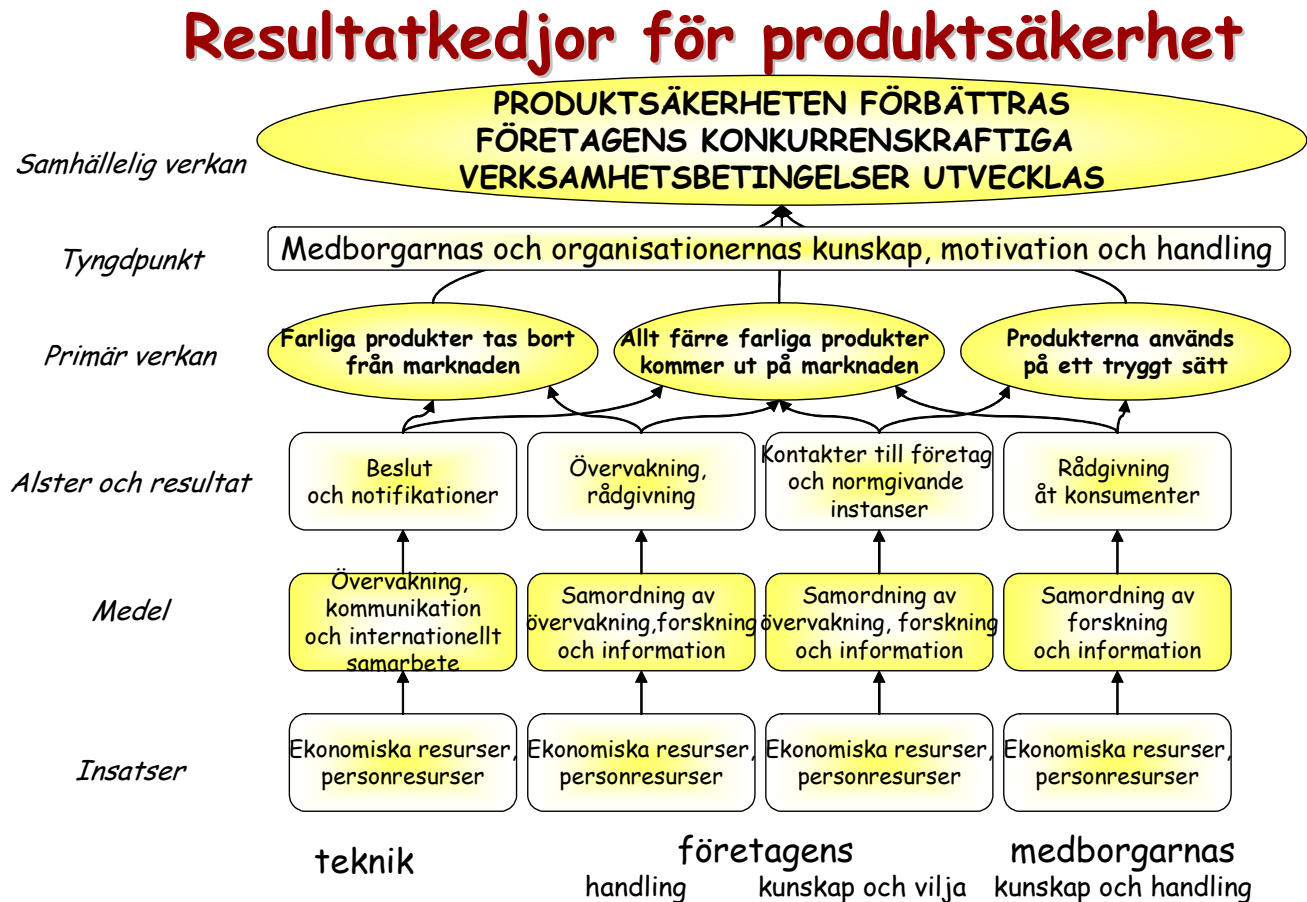
- 1 Produkterna på marknaden uppfyller ställda krav, de är tillförlitliga och trygga i användning:
 - Produkter som inte uppfyller kraven antingen omkonstrueras eller indras från marknaden.
 - Det släpps ut på marknaden bara sådana produkter som uppfyller säkerhetskraven.
 - Om produktens fria rörlighet baserar sig på något annat än harmoniserade krav, krävs av den även då stor säkerhet och pålitlighet.
 - Det sker inga olyckor.

- 2 Marknadsövervakningen fungerar väl i hela EU:
 - Övervakningen täcker effektivt hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
 - Samarbetet och informationsutbytet mellan tillsynsmyndigheterna fungerar.
 - Man kan lita på officiella expertorgans verksamhet.
 - En välfungerande marknadsövervakning stöder marknadsföring av överensstämmande produkter och deras konkurrensförutsättningar.

- 3 Produkterna används på ett tryggt sätt
 - Med produkten följer behöriga service-, bruks- och skötsel­anvisningar.
 - Produkter som är i strid mot kraven avskaffas på ett miljövänligt sätt.
 - Felaktiga produkter används inte.

4 PRINCIPER FÖR MARKNADSÖVERVAKNING

Bilden nedan visar egenskaper av god marknadsövervakning.

Marknadsövervakningen kan anses ha två målgrupper:

- medborgarna, dvs. de som använder varorna; marknadsövervakningens samhälleliga strävan är att förbättra produktsäkerheten,
- näringslivet, dvs. tillverkare, importörer och försäljare; marknadsövervakningen strävar också efter att skapa jämlika verksamhetsbetingelser för företag.

Marknadsövervakningen påverkar medborgares och företags kunskap och vilja att handla så att produkterna och förfaringssätten är trygga. Myndigheterna kan agera på tre sätt: farliga produkter avlägsnas från marknaden, nya farliga produkter tillåts inte komma ut på marknaden och man arbetar för att varorna används på ett tryggt sätt. Detta är möjligt om varan åtföljs av behöriga bruks- och skötselansvisningar och om dessa också efterföljs. Att avlägsna farliga produkter från marknaden

innebär också omkonstruktion av produkter så att de uppfyller kraven.

Genom marknadsövervakning ser man till att företagens egen förhandskontroll fungerar och att tillverkaren själv försäkrat sig om produktens överensstämmelse med kraven. Det är därför viktigt att övervakningen täcker hela området. Finland utgör bara en liten del av den gemensamma marknaden; övervakningen borde ju fungera på hela EES-området.

En av marknadsövervakningsmyndigheternas uppgifter är att uppfölja att säkerhetskraven är tidsenliga och att de fungerar i praktiken. För detta ändamål analyserar man gjorda rön, olyckor och tillbud. Vid behov bör myndigheterna ta initiativ i fråga om beredning av författningar och standardisering.

4.1 TUKES strategiska linjedragningar för marknadsövervakning

De strategiska linjedragningarna definierar de uppgifter där man måste lyckas för att uppnå de mål som man satt för marknadsövervakningen.

1. TUKES marknadsövervakning är oavhängig, öppen och synlig

Genom aktiv informationsverksamhet minskas behovet av direkt övervakning. När näringsutövarna känner till TUKES uppgift som övervakare, och sannolikheten för att bli fast för undermåliga produkter är stor, är det inte lönsamt att marknadsföra varor som strider mot säkerhetskraven.

När inhemska konsumenter och försäljare vet att övervakningen är effektiv, meddelar de TUKES också sina egna iakttagelser och erfarenheter. Näringsutövare skall dessutom kunna förutse övervakningsverksamhetens krav, dvs. känna till vilka krav som i praktiken ställs på produkterna.

2. TUKES marknadsövervakning baserar sig på analys av målgrupperna. Resurser och åtgärder anpassas efter de risker som produkterna medför

Övervakning riktas speciellt på produkter som medför de största riskerna. Detta förutsätter god kännedom om marknaden och produkterna. Man bör kunna identifiera de produkter som kan vålla problem och längs vilka kanaler de marknadsförs. Övervakningsbehovet övervägs på basis av TUKES egen erfarenhet, t.ex. på basis av för produkten kännetecknande problem, näringsutövares egenkontroll, produkternas ursprung, försäljningskedjan eller bruksomständigheterna.

TUKES utför kontinuerlig bedömning av läget på marknaden. Fastän helt täckande informationsmaterial inte finns att tillgå, får man värdefull information genom samarbete med utländska myndigheter och med intressentgrupperna i hemlandet för att man skall kunna definiera riskområden och prioritera arbetet.

Marknadsövervakningen kompletterar och uppföljer egenkontroll som krävs av näringsutövarna. Egenkontrollens trovärdighet och de periodiska besiktningar som krävs av vissa produktgrupper tas i beaktande när man överväger hur övervakningen skall riktas och genomföras.

3. TUKES marknadsövervakning är samarbete med näringsliv, medborgare och myndigheter

I Finland är marknadsövervakningen av produkter uppdelad på flere olika myndigheter. För att främja det att övervakningen är likriktad och förfaringssätten de bästa samarbetar TUKES med alla andra finländska marknadsövervakningsmyndigheterna. Speciellt viktigt är samarbetet med myndigheter som övervakar delvis likadana produkter, dvs. konsument-, strålningskydds- och arbetarskyddsmyndigheterna samt Kommunikationsverket.

För att rätt kunna rikta in sin marknadsövervakning behöver TUKES sakkunnighet av sådana näringsutövare som ständigt följer med läget på produktmarknaden. Även konsumenternas och andra användargrupperns erfarenheter och rön är värdefulla. Pålitligt informationsutbyte kan uppnås genom gott samarbete med intressentgrupper.

4. TUKES främjar produktkravens tidsenlighet och funktionalitet

En riktig och tidsenlig lagstiftning är förutsättningen för att marknadsövervakningen skall fungera bra och att samhället skall vara tryggt och konkurrenskraftigt. Näringsutövarnas egen förhandskontroll kan garantera en hög produktsäkerhet och -pålitlighet bäst då man har kunnat sätta kraven på rätt sätt.

En av övervakningsmyndigheternas uppgifter är att följa med produktkravens tidsenlighet och funktionalitet i praktiken. Därför analyserar TUKES besiktningsobservationer, olyckor och tillbud som skett. TUKES tar initiativ till utveckling av författningar och standarder.

5. TUKES främjar det europeiska samarbetet inom marknadsövervakning

Det ligger på de nationella myndigheterna att övervaka varorna på Europeiska unionens gemensamma marknad. Övervakningen bör vara effektiv så att medborgare och näringsutövare kan lita på att produkterna på marknaden är pålitliga och säkra och att näringsutövare blir rättvist behandlade.

TUKES främjar samarbetet mellan myndigheterna i medlemsstaterna och annanstans i Europa för att förbättra övervakningens effektivitet. En försäljningsbegränsning i någon medlemsstat borde leda till motsvarande åtgärder i de övriga staterna. För detta ändamål arbetar vi vidare för utveckling av gemensamma databanker i EES-länderna.

Genom nordisk samverkan och annat närområdessamarbete strävar man till större effektivitet av marknadsövervakningen på europeisk nivå.

5 INTRESSENTGRUPPER

Med våra intressentgrupper avses alla de individer, grupper och organisationer som på ett eller annat sätt medverkar till att våra målsättningar uppnås eller som själva kan påverkas av vår verksamhet. Intressentgrupperna identifieras och prioriteras – i synnerhet utreds vilka förväntningar de viktigaste

intressentgrupperna har på TUKES marknadsövervakning och förväntningarna tillmötesgå.

Vissa intressentgrupper är gemensamma för hela TUKES eller för marknadsövervakningen, medan andra även viktiga grupper är knutna endast till vissa produktgrupper. TUKES har flere hundra intressentgrupper. För att uppnå övervakningens målsättningar bör man dock behärska alla intressentgruppsrelationer. Detta förutsätter en fortgående uppföljning av omgivningen, utvärdering och aktivt upprätthållande av kontakter. Eftersom intressentgrupperna är så många, bör samarbetet med dem ledas och uppföljas bra.

De viktigaste intressentgrupperna är handels- och industriministeriet, övriga ministerier som delegerar uppgifter till TUKES, samt å andra sidan övervakningsklienterna och sammanslutningarna inom handeln och olika branscher. En viktig grupp utgör övriga finländska och europeiska marknadsövervakningsmyndigheter. En del kontakter sköts direkt, en del samarbete sker på TUKES säkerhetsfora och ministeriernas delegationer.

6 FÖRFARINGSSÄTT

Utgångspunkten för författningarna är att produkterna inte får utgöra fara för människa, miljö eller egendom. Genom övervakning ser man till att farliga eller undermåliga produkter inte finns på marknaden och att bestämmelserna iakttas. Övervakningen riktas in på basis av tidigare erfarenheter, skedda olyckor och information från näringsutövare, medborgare och utländska myndigheter.

TUKES marknadsövervakning grundar sig på tre former av övervakning: *övervakning på fältet*, *övervakning av dokument* och *övervakning genom projekt*.

Övervakning på fältet innebär vanligtvis övervakningsbesök hos återförsäljare eller importörer. Övervakning av dokument görs genom att man ber importören eller tillverkaren uppvisa handlingar om produktens överensstämmelse med kraven. Båda dessa sker antingen *aktivt* eller *reaktivt*. Med aktiv övervakning avses att TUKES själv beslutar om hur övervakningen riktas, medan reaktiv övervakning betyder att initiativet för åtgärder framläggs utifrån; en olycka är framme, användaren meddelar problem e.dyl.

Övervakning genom projekt riktar sig på någon viss produktgrupp eller företagstyp. T.ex. en viss produktgrupps överensstämmelse med kraven klarläggs som ett särskilt projekt på basis av iakttagelser, olyckor eller andra orsaker hos oss eller i något annat land. Projekten kan genomföras tillsammans med andra inhemska eller utländska myndigheter.

TUKES övervakning är rådgivande och informativ. De viktigaste målgrupperna är importörerna, tillverkarna och återförsäljarna. TUKES betonar näringsutövarnas eget ansvar för att produkternas överensstämmelse säkerställs samt det att det är ekonomiskt lönsamt att sörja för detta.

7 INRIKTNING AV MARKNADSÖVERVAKNING PÅ BASIS AV RISKBEDÖMNING

Med risk avses här sannolikheten och allvaret av en skadlig olycka. En skadlig händelse – en olycka e.dyl. – kan ske om faran föreligger. I en trygg situation hålls riskerna för olyckor på en godtagbar nivå, dvs. man kontrollerar riskerna.

För att kunna inrikta marknadsövervakningen bör man beakta flere faktorer som påverkar riskerna:

- Förhandskontrollens utsträckning och pålitlighet; har man använt sig av utomstående expertis, t.ex. ett anmält organ?
- Bliir produkterna övervakade på annat sätt; görs det t.ex. ibruktagningsbesiktningar eller periodiska besiktningar?
- Installeras eller tas produkten i bruk av en yrkesperson inom branschen? Han kan lägga märke till eventuella risker redan före ibruktagning.

På grund av riskernas allvar kan övervakningen riktas in på de mest kritiska objekten. För att bestämma inriktningen, resurserna och åtgärderna utförs en kartläggning av *produkternas faror och brister* samt en bedömning av eventuella risker orsakade av dessa. Riskerna beror bl.a. på

- karaktär, allvar och omfattning av en skadlig händelse som orsakats av en produkt som inte är i överensstämmelse med kraven
- omständigheter som produkten kommer att användas i; ökar dessa riskerna?
- behovet att skydda användarna; är användarna yrkespersoner, vardagskonsumenter, eller barn?

8 VAL AV REAKTIONSSINSTRUMENT

Val av reaktionsinstrument sker på basis av riskbedömning. TUKES åtgärder grundar sig på egen sakkännedom, pålitlig oavhängig information och tillräckliga bevis. För att erhålla tillräckliga bevis på att produkten inte stämmer överens med kraven beställer man t.ex. utlåtanden och testningar hos kompetenta expertorgan. För att spara på kostnader strävar man efter att begränsa antalet testningar till det allra nödvändigaste. Övervakningen och besiktningarna gäller produkter, anslutande dokument och förfaranden för att påvisa överensstämmelse med kraven.

Man väljer alltid lindrigaste möjliga effektiva reaktionssätt. TUKES har rätt att använda sig av följande:

- anmärkning om säkerhetsbrist på produkten
- temporärt leveransförbud
- leveransförbud
- försäljningsförbud och anmodan att indra de produkter som redan finns till försäljning
- anmodan att återkalla av konsumenterna och returnera till näringsutövaren alla produkter som sålts.

Ett frivilligt återkallelseförfarande tillämpas då det anses ändamålsenligt. Vi strävar alltid till

samförstånd, hör bl.a. den ansvariga näringsutövaren före beslut och ger honom möjlighet att själv vidta avhjälpande åtgärder.